Dosarul nr. 21r-1704/22
Nr. generat de PIGD – 1-22101543-02-21r-11102022
Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
Judecător: Constantin Damaschin

D E C I Z I E
În numele Legii
(DISPOZITIVUL)

06 aprilie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Procurorului Vitalie Călugăreanu;
Avocatului Roman Doroftei, în interesele condamnatei Olari Marianna;

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022 prin care cererea depusă de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a fost respinsă,

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanță:14.07.2022-04.08.2022;
Instanța de recurs: 11.10.2022-06.04.2023;
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. c), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022, *se admite, casează integral încheierea cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***

Dosarul nr. 21r-1704/22
Nr. generat de PIGD – 1-22101543-02-21r-11102022
Judecătoria Chișinău (sediul Ciocana)
Judecător: Constantin Damaschin

D E C I Z I E
În numele Legii

06 aprilie 2023 mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența sa:
Președintele ședinței, judecător: Iurie Iordan
Judecători: Elena Cojocari și Marcel Juganari

Cu participarea:
Procurorului Vitalie Călugăreanu;
Avocatului Roman Doroftei, în interesele condamnatei Olari Marianna;

A examinat în ședință publică, în ordine de recurs, recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022 prin care cererea depusă de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din

24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova a fost respinsă,

Termenul de examinare a cauzei:
Prima instanţă:14.07.2022-04.08.2022;
Instanța de recurs: 11.10.2022-06.04.2023;
Procedura de citare a fost legal executată.

Asupra recursului declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău,

C O N S T A T Ă:

Soluția și argumentele instanței de fond.

1. La 03.07.2022, avocatul Doroftei Roman în interesele cet. Olari Mariana a înaintat judecătorului de instrucție o cerere, prin care solicită aplicarea față de aceasta a actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021 (*Monitorul Oficial nr. 325-333 art. 510 din 31.12.2021).*

În susținerea cererii a invocat că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2018, s-a dispus - Se recunoaște vinovată Olari Marianna, născută la 13 martie 1976, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal a RM și în baza acestei norme i s stabilește o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani (cinci ani), cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei. în temeiul art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Olari Marianna, născută la 13 martie 1976 prin prezenta sentință se suspendă condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani și nu va fi executată dacă condamnata în termenul de probă nu va comite o nouă infracțiune și prin purtare exemplară va confirma încrederea acordată, totodată, obligând-o pe Olari Marianna, născută la 13 martie 1976 să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent. Termenul de probă urmează a fi calculat din momentul adoptării sentinței - 29 noiembrie 2018. Obligația supravegherii condamnatului Olari Marianna, născută la 13 martie 1976, în perioada de probă se pune în sarcina Biroului de Probațiune de la locul de trai al acestuia. Sentința

este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

2. Prin încheierea *Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022* a fost declarată inadmisibilă cererea avocatului Doroftei Roman în interesele lui Olari Marianna, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-a explicat lui **Olari Marianna** că urmează să adreseze cererea sa privind aplicarea actului de amnistie Comisiei speciale formată, după care, în caz de dezacord cu decizia acestei comisii, va avea dreptul de a contesta legalitatea deciziei acesteia în instanța de judecată.

Solicitările recurentului:

3. *Împotriva încheierii Judecătoriei Chişinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022 a declarat recurs, apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, solicitînd: admiterea recursului, casarea încheierii, cu trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de fond.*

În motivarea cerințelor sale avocatul a invocat următoarele aspecte:

- instanța a examinat cauza în lipsa apărătorului și a condamnatei, astfel, în virtutea art. 471 alin. (3) CPP „Chestiunile prevăzute la art.469 și 473 se soluționează doar în sediul instanței de judecată în ședință publică. La soluționarea chestiunilor prevăzute în art.469 alin.(1) pct.1), 2), 4)-9), 11), 14)-17), participarea condamnatului în ședința de judecată este obligatorie cu excepția cazurilor în care acesta, fiind legal citat, nu s-a prezentat în instanță. Condamnatul prezent la ședință are dreptul să ia cunoștință de materialele prezentate instanței, să participe la examinarea lor, să înainteze cereri, inclusiv de recuzare, să dea explicații, să prezinte probe”;

- în corespundere cu art. 236 alin. (1), 242 alin. (1) Cod de procedură penală, chemarea unei persoane în fața instanței de judecată se face prin citație scrisă. Dovada de primire a citației trebuie să cuprindă, inclusiv, calitatea procesuală a persoanei citate, data pentru care este citată, data înmânării citației, numele, prenumele, calitatea și semnătura celui ce înmânează citația, certificarea de către acesta a identității și a semnăturii persoanei căreia i s-a înmânat citația, precum și indicarea calității acesteia;

- conform jurisprudenței naționale, judecarea cauzei se face cu citarea părților, cărora trebuie să li se înmâneze o citație, iar adeverința cu indicația datei primirii se restituie instanței. Lipsa adeverinței sau neînștiințarea instanței de către una din părți despre imposibilitatea de a se prezenta constituie temei pentru stabilirea altui termen de judecată. Instanța urmează să verifice dacă a fost îndeplinită procedura de citare a părților. Situația când lipsește dovada de înmânare a citației, constituie citarea ilegală a acestuia, cât și un motiv de casare a hotărârii judecătorești (Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22);

- la caz, instanța fond nedispunând de citarea legală a condamnatei Olari Marianna, în mod prematur a dispus inițierea examinării cauzei în lipsa acesteia;

- în atare situație, ne aflăm în ipoteza în care elipsa citării legale contravine jurisprudenței CEDO, unde „Curtea notează că în Russu v. Moldova (nr. 7413/05, §§ 23- 28, 13 noiembrie 2008), ea a constatat deja că "în practică, instanțele judecătorești naționale nu acceptă în calitate de probă suficientă proba ce confirmă faptul expedierii unei scrisori de către instanța judecătorească și cer dovada livrării";

- similar acestei cauze, și în lumina prevederilor legale clare, consideră că în această cauză condamnata Olari Marianna nu a dispus de o citare legală corespunzătoare, deci i-a fost lezat dreptul la un proces echitabil și posibilitatea condamnatului de a se expune, prezenta argumente și probe în suportul cererii formulate;

- al doilea argument, instanța și-a motivat insuficient încheierea adoptată, fără o argumentare plauzibilă a soluției adoptate;

- la data de 31.12.2021 a fost publicat în Monitorul Oficial al RM a fost publicată Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (nr. 243, 24 decembrie 2021);

- în art. 2 a Legii nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova din 24 decembrie 2021 care prescrie ca. „Procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamna te (în continuare - comisii

speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, ai Inspectoratului Național de Probațiune Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției.”;

- din interpretarea ad litteram a normei expuse, rezultă că pentru a putea opera reabilitarea judecătorească condamnata Olari Marianna urma să respecte procedura extrajudiciară la Inspectoratul Național de Probațiune;

- deci, în speța dată condamnata Olari Marianna a formulat cererea prealabilă de aplicare a amnistiei către Inspectoratul Național de Probațiune, dar care a fost refuzată, fapt ce a dus la inițierea procedurii judiciare;

- este evaziv argumentul instanței că: „condamnata nu s-a adresat cu o cerere către Inspectoratul Național de Probațiune”, întrucât la materialele cererii a fost anexată cererea adresată Inspectoratului precum și răspunsul din care rezultă că a fost refuzată la etapa prejudiciară aplicarea amnistiei;

- procedând în asemenea mod, instanța de fond n-a acordat deplină eficiență prevederilor articolului 471 alin. (8) Cod de procedură penală, astfel încât se constată erori judiciare ce se exprimă prin modul și gradul de cercetare, percepție și analiză a materialului cauzei raportat la conținutul normativ pe care se bazează cererea condamnatului, adică există o discordanță între cercetarea materialului cauzei, pe de o parte, și soluționarea propriu - zisă, pe de altă parte;

- or, este inadmisibil de soluționat cauza, fără a cerceta probele și actele din dosar;

- aceste împrejurări se referă la modul de motivare a soluției instanței de fond, care în speța discutată nu s-a efectuat în deplină concordanță cu legea - art. 471 CPP și în raport cu prevederile art. 444 alin.(l) pct.6) CPP se consideră ca o eroare de drept;

- analizând conținutul încheierii atacate, se observă că instanța nu se expune motivat asupra concluziilor, astfel încât nu este efectuată o interpretare judiciară argumentată a prevederilor Legii amnistiei, prin prisma stării de fapt și de drept existentă în cauză;

- considerentele expuse nu sunt fondate, de vreme ce instanța este obligată să judece fondul plângerii sub toate aspectele, complet și obiectiv;

- motivarea soluției este incompletă, or instanța de fond s-a limitat doar la cercetarea superficială a probelor;

- prin urmare, expunerea sumară a motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază decizia, fără indicarea probelor puse la baza hotărârii și enunțarea motivelor pentru care judecătorul consideră imposibilă aplicarea amnistiei, este o eroare de drept care se încadrează în art. 444 alin. (1) pct. (6) CPP „hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția”;

- circumstanțele expuse atestă că instanța de fond a comis erori de drept, astfel, impunîndu-se casarea încheierii atacate și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de fond, din motivul că sunt necesare administrarea de probe suplimentare, care necesită a fi cercetate, analizate și apreciate conform rigorilor legii.

Argumentele părților:

4. Apărătorul Roman Doroftei, în interesele condamnatei Olari Marianna în ședința de judecată a instanței de recurs a solicitat să fie admis recursul declarat în interesele condamnatei împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022.

4.1. Procurorul Vitalie Călugăreanu în ședința de judecată a instanței de recurs, a solicitat ca recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022 să fie respins.

4.2. La examinarea cauzei în instanța de recurs, condamnata Olari Marianna și fiind citat legal despre data, ora și locul examinării cauzei nu s-a prezentat. Astfel, Colegiul Penal a dispus examinarea cauzei în lipsa condamnatei Olari Marianna, nefiind încălcat în cazul dat dreptul la un proces echitabil. Totodată, apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, a considerat posibilă examinarea recursului în lipsa condamnatei. Or, potrivit art.447 alin.(1) CPP *Judecarea recursului se face cu citarea procurorului, avocatului şi celorlalte părţi. Participarea procurorului şi a avocatului în şedinţa instanţei de recurs este obligatorie. Neprezentarea inculpatului, părţii vătămate, părţii civile şi părţii civilmente responsabile legal citate, precum şi a reprezentanţilor lor nu împiedică examinarea recursului, însă dacă este necesar, instanţa de recurs poate recunoaşte prezenţa lor obligatorie, informîndu-i despre aceasta.*

Aprecierea instanței de recurs.

5. Examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind procurorul, avocatul și cercetând materialele cauzei, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău consideră necesar de *a admite* recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022, *cu casarea integrală a încheierii și cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceiași instanța în alt complet de judecată*, reieșind din următoarele considerațiuni:

6. În conformitate cu art. 437 alin. (1), pct. 4) Cod procedură penală, pot fi atacate cu recurs alte hotărîri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

6.1. Conform art. 448 Cod procedură penală, judecînd recursul, instanța verifică legalitatea și temeinicia hotărîrii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei și a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs.

6.2. Potrivit art. 449 alin. (1), pct. 2), lit. c) Cod procedură penală, judecînd recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: 2) admite recursul, casînd hotărîrea, parțial sau integral, și ia una din următoarele soluții: c) dispune rejudecarea cauzei de către instanța de fond dacă este necesară administrarea de probe suplimentare.

6.3. Conform art. 450 Cod procedură penală, (1) Instanța de recurs, soluționînd recursul, rezolvă și chestiunile complementare prevăzute în art.416, aplicându-le în mod corespunzător. (2) Cînd instanța de recurs remite cauza spre rejudecare conform art.449 pct.2) lit. c), ea se pronunță și asupra probelor ce urmează a fi administrate.

6.4. Potrivit art. 451 Cod procedură penală, procedura de rejudecare și limitele acesteia se reglementează de prevederile art.436, care se aplică în mod corespunzător.

6.5. Reieșind din prevederile art. 436 alin. (1), (2) Cod procedură penală, (1) Procedura de rejudecare a cauzei după casarea hotărîrii în recurs se desfășoară conform regulilor generale pentru examinarea ei. (2) Pentru instanța de rejudecare, indicațiile instanței de recurs sînt obligatorii în măsura în care situația de fapt rămîne cea care a existat la soluționarea recursului.

7. Colegiul Penal atestă că la 03.07.2022, avocatul Doroftei Roman în interesele cet. Olari Mariana a înaintat judecătorului de instrucție o cerere, prin care solicită aplicarea față de aceasta a actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea

independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021 (*Monitorul Oficial nr. 325-333 art. 510 din 31.12.2021).*

În susținerea cererii a invocat că prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 noiembrie 2018, s-a dispus - Se recunoaște vinovată Olari Marianna, născută la 13 martie 1976, de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (4) Cod penal a RM și în baza acestei norme i s stabilește o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 5 ani (cinci ani), cu ispășirea pedepsei în penitenciar pentru femei. în temeiul art.90 Cod penal, pedeapsa stabilită lui Olari Marianna, născută la 13 martie 1976 prin prezenta sentință se suspendă condiționat pe un termen de probă de 4 (patru) ani și nu va fi executată dacă condamnata în termenul de probă nu va comite o nouă infracțiune și prin purtare exemplară va confirma încrederea acordată, totodată, obligând-o pe Olari Marianna, născută la 13 martie 1976 să nu-și schimbe domiciliul fără consimțământul organului competent. Termenul de probă urmează a fi calculat din momentul adoptării sentinței - 29 noiembrie 2018. Obligația supravegherii condamnatului Olari Marianna, născută la 13 martie 1976, în perioada de probă se pune în sarcina Biroului de Probațiune de la locul de trai al acestuia. Sentința este cu drept de atac în ordine de apel în Curtea de Apel Chișinău în termen de 15 zile, prin intermediul Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani).

8. Prin încheierea încheierea *Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022* a fost declarată inadmisibilă cererea avocatului Doroftei Roman în interesele lui Olari Marianna, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-a explicat lui Olari Marianna că urmează să adreseze cererea sa privind aplicarea actului de amnistie Comisiei speciale formată, după care, în caz de dezacord cu decizia acestei comisii, va avea dreptul de a contesta legalitatea deciziei acesteia în instanța de judecată.

9. *Lecturînd textul încheierii recurate, Colegiul Penal constată că instanța de fond și-a motivat soluția de respingeri ca inadmisibilă a cererii reținând următoarele aspecte:*

10. Colegiul Penal reține însă că, ***instanța de fond pripit a concluzionat că, condamnata Olari Marianna nu cade sub incidența art. 4 alin. (2) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 și i-a respins cererea ca fiind inadmisibilă, pe motiv că nu a fost respectată procedura prealabilă.***

Astfel, instanța a ajuns la concluzia că Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova stabilește o procedură specială necesară de a fi respectată de examinare a cererilor persoanelor bănuite, învinuite, condamnate de aplicare a actului de amnistie.

Totodată, instanța de fond, și-a motivat soluția, prin faptul că, condamnatul a omis să facă dovada faptului respectării procedurii extrajudiciare stabilite în Legea nr. 243 din 24.12.2021. Nu au fost administrate date că acesta s-a adresat la Comisia specială menționată competentă să examineze chestiunile respective.

Respectiv, instanța a constatat că, condamnatul se va putea adresa în instanță doar după ce se va adresa în Comisia specială instituită cu solicitarea sa de aplicare a amnistiei și doar dacă aceasta va refuza prezentarea materialelor corespunzătoare în vederea aplicării legii menționate.

11. Colegiul penal reține că potrivit art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Conform prevederilor art. 1 alin. (1), (4) din Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (1) Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt: caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8. (2) **Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa,** din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor, **ai Inspectoratului Național de Probațiune**, precum și din experți psihologi judiciari atestați. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției și activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. **(3) În temeiul deciziilor comisiei speciale, instituția care pune în executare pedeapsa inițiază demersurile către instanțele de judecată competente privind aplicarea prevederilor prezentei legi.** (4) Aplicarea amnistiei față de persoanele bănuite, învinuite se decide de procuror, la faza de

urmărire penală, iar față de persoanele inculpate care cad sub incidența art.2 alin.(4) – de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei. (5) Persoana bănuită, învinuită poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de procuror. **(6) Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.**

12. Sub acest aspect, Colegiul penal atestă că ***la materialele dosarului este anexată cererea privind aplicarea actului de amnistie depusă de avocatul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, către Inspectoratul de Probațiune Chișinău*** *(f.d.5).*

Conform răspunsului Biroului de Probațiune Chișinău, din data de 05.07.2022, Direcția Supraveghere și Pedepse Complementare din cadrul Biroului de Probațiune Chișinău, a dat aviz negativ cererii depuse de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, la data de 22.06.2022, cu referire la aplicarea actului de amnistie în privința cet. Olari Marianna.

În acest sens, se constată că instanța de fond a omis să verifice aceste circumstanțe.

13. Colegiul Penal menționează că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat nu o singură dată asupra necesității respectării dreptului unui inculpat implicat într-o cauză penală de a participa efectiv la o ședință de judecată, care trebuie să fie organizată ținând cont de condiția sa fizică și mentală, vârsta și alte caracteristici personale (*Stanford c. Regatului Unit*).

14. Totodată, se atestă că instanța de fond, a dispus examinarea cererii în lipsa avocatului Roman Doroftei, cît și a cet. Olari Marianna, pe motiv că aceștia au fost citați legal, însă la materialele cauzei, nu este anexat vreun aviz de recepție a citației de către părți.

Respectiv, cauza a fost examinată inclusiv și în lipsa uni avocat, or participarea acestuia era obligatorie.

În aceste circumstanțe, instanța de fond a decis neîntemeiat examinarea cererii în lipsa condamnatei Olari Marianna și a apărătorului acesteia Roman

Doroftei, **ceea ce duce la încălcarea dreptului la un proces echitabil și a dreptului la apărare.**

15. Astfel, verificând legalitatea și temeinicia încheierii atacate, Colegiul penal constată că instanța de fond la emiterea hotărîrii a admis unele erori.

16. Potrivit art.7 Cod procedură penală, procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

17. Mai mult decît atît, Colegiul Penal analizînd circumstanțele de fapt expuse mai sus, menționează că potrivit art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului garantează tuturor dreptul la judecarea „în mod echitabil" a cauzei. Curtea Europeană a extins considerabil sensul acestei noțiuni, stabilind o serie de standarde fundamentale ale unui proces echitabil, care nu sînt prevăzute expres în textul Convenției. Aceste standarde includ următoarele garanții: dreptul de acces la instanța judecătorească; **dreptul de a fi prezent la propriul proces;** dreptul de a nu mărturisi împotriva sa; egalitatea armelor; dreptul la o procedură bazată pe principiul contradictorialității și dreptul la o hotărîre judecătorească întemeiată.

18. Subsecvent, prin respingerea cererii depusă de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna, cu privire la aplicarea actului de amnistie în temeiul Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, se denotă că instanța de fond formal și unilateral a examinat această cerere. Acest fapt, demonstrează că **instanța de fond a privat-o pe Olari Marianna de dreptul accesului la justiție și proces echitabil, dar și de dreptul la apărare**. Sub acest aspect, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa.

19. Instanța de recurs menționează că potrivit art. 20 a Constituției Republicii Moldova, orice persoană are dreptul la satisfacție efectiva din partea instanțelor judecătorești atunci când drepturile, libertățile și interesele acesteia au fost violate.

20. Raportând materialele cauzei la prevederile legale enunțate mai sus se constată că ultimele nu au fost respectate întocmai de către instanță ceea ce a dus la emiterea unei încheieri nemotivate.

21. *Potrivit prevederilor art. 444 alin. (1) pct. 4) din Codul de procedură penală:* „(1) *Hotărîrile judecătoreşti pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanţele de fond în cazurile în care*: 4) ***judecata a avut loc fără participarea*** procurorului, ***inculpatului***, precum și ***apărătorului,*** interpretului și traducătorului, ***cînd participarea lor era obligatorie potrivit legii.***

22. Astfel, dreptul inculpatului de a fi prezent la propriul proces a fost consacrat pe cale jurisprudențială de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului. Instanța europeană a afirmat pentru prima dată în cauza *Colozza c. Italiei 12.02.1985, § 27*, că obiectul și scopul articolului 6, privit în ansamblu, garantează dreptul persoanei de a participa la propriul proces. Mai mult decât atât, având în vedere că paragraful 3 al articolului 6 asigură oricărui acuzat „dreptul de a se apăra el însuși", „dreptul de a întreba sau solicita audierea martorilor", precum și dreptul „de a fi asistat gratuit de un interpret dacă nu înțelege sau vorbește limba folosită la audiere", Curtea a dedus că înfățișarea acuzatului la propriul proces este, în principiu, obligatorie.

22.1. Accesul liber la instanța judecătorească este garantat de art. 20 al Constituției și de art. 19 al Codului de procedură penală. Codul de procedură penală prevede dreptul inculpatului de a fi prezent la examinarea cauzei sale în instanța de judecată (art.66 alin. 2, pct. 23 CPP) și stabilește că judecarea cauzei în lipsa inculpatului poate avea loc numai în anumite cazuri prevăzute (art. 321 CPP).

23. Subsidiar, Colegiul Penal reține că în corespundere cu practica Curții Europene a Drepturilor Omului contradictorialitatea procesului presupune posibilitatea părților în proces, civil sau penal, de a lua cunoștință cu toate probele sau observațiile, anexate la dosar și a le comenta *(Cauza Morel, 27);* iar în procesele judiciare, unde se ciocnesc interesele private opuse, egalitatea părților presupune că fiecare parte trebuie să aibă posibilitatea rezonabilă de a-și prezenta cazul, inclusiv probele, în condiții în care nici una din părți nu are o prioritate vădită *(Cauza Dombo Beheer B.V., 33)*.

Examinarea cauzei în lipsa unei părți nu reprezintă altceva decât încălcarea principiului contradictorialității, egalității și disponibilității părților

în drepturile procesuale, deoarece din start pune în poziție defavorizată partea care a fost absentă.

24. Astfel, reieșind din faptul că erorile admise de către instanța de fond nu pot fi reparate de către instanța de recurs, Colegiul Penal va remite cauza dată la o nouă reexaminare în instanța de fond.

La o nouă examinare, instanța de fond urmează să țină cont de cele enunțate mai sus și să emită o hotărâre legală, întemeiată și motivată în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare.

În conformitate cu art. art. 437 alin. (1), pct. 4), 448, 449 alin. (1), pct. 1), lit. c), 472 Cod Procedură Penală, Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău –

D E C I D E:

Recursul declarat de apărătorul Roman Doroftei în interesele condamnatei Olari Marianna împotriva încheierii Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 04 august 2022, *se admite, casează integral încheierea cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.*

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecător: ***Iurie Iordan***

Judecător ***Elena Cojocari***

Judecător ***Marcel Juganari***